

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De conscientiae examine ante prandium. Cap. 14.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

mercedi proficit, eò quòd bona, quæ exercere prævalent, alienis meritis reddit. Indignum se omnibus iudicat, etiam cum indignius cunctis vivat. Scit enim quòd bona, quæ innotescunt hominibus, sine periculo esse vix possunt. Et quamvis sapientem se esse sentiat, velle tamen esse sapiens, non videri, acque hoc sibi omni modo, quod loquendo proditur, peritescit, & si liceat tacere, appetit, dum esse multo tutius silentium cernit; eòque se felicitiores putat, quos intra sanctam Ecclesiam locus inferior per silentium occultat: & tamen ut sanctam Ecclesiam defendat, quia ad loquendum vi charitatis impellitur, ex necessitate quidem officium locutionis suscipit. Sed ex magno desiderio otium taciturnitatis querit, hoc servat voto, illud exercet, nec ministerio.] Hæc ille. Magnum igitur Dei donum est, quempiam ad salutandas animas vocatum esse. Ingens verò malum est tanto dono abuti, & munus tanti momenti, aut negligenter, aut male, aut ex præpostero fine tractare. Si hæc quæ dicta sunt, observaveris, nam alia in postremam huius operis partem reservamus, tuo muneri satisfacies, & innumeris virtutum actionibus cumulaberis.

De Diligentia in obsequiis aliorum fratrum.

CAPVT XIII.

Tom. I.
lib. 2. p. 3.

NON omnes ad ministeria spiritualia vocati sunt, sed aliqui ad obsequia temporalia in religionem adducti. Hos superius satis instruximus, cum de vita activa scriberemus; nunc illis pauca, sed admodum necessaria dicamus. Tu ergo ad sortem Marthæ vocatus es, vocationem tuam tanquam à Deo profectam, tanquam securiorem, & fortè aptiorem ad perfectionem consequendam diligit. Non dubites te ad hanc sortem ab ipso Deo fuisse vocatum, qui cum velit corpus religionis perfectum facere, quosdam ad hæc ministeria spiritualia, quosdam ad illa temporalia vocat, ut tanquam ex variis & necessariis membris vnum integrum corpus constituat. Nec etiam dubites te securissimam vitæ rationem sectari, quæ eo ipso, quòd humilior, eo securior est, minus periculis cadendi subiecta, minus inanis gloriæ ventis exposita. Nec tandem ambigas, quia vitam habes ad assequendam perfectionem aptissimam; cuius instrumenta cum magis sint affectus voluntatis quam intellectus actiones, ille magis ad perfectionem disponitur, qui liberiori & ardentiori voluntatis affectu in Deum ordinatur. Voluntas autem in religiosi laicis ex ratione status liberior est ad amandum, quam subtilitatis intellectus non distrahit, & cura rerum magni momenti annexa Ecclesiasticis ministeriis, nec à iugi Christi meditatione, nec amore diuellit. Obsequia igitur temporalia tibi demandata, deuotè, amabiliter, & diligenter exequere: deuotè exequeris, si te in huiusmodi seruitiis ipsi Christo Saluatori tuo, cuius mēbra vna fones, famulari consideres. Nonne vox eius est? Amen dico vobis, quandiu fecistis vni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Si tu minimis & humilibus propter Christum obsequeris, non dubium est, quin ipsi ad tuum magnum meritum obsequaris, Amicabiliter seruias, si religiosos esse fratres tuos, & summi Dei dilectissimos filios mediteris. Iucunda est corporalis fraternitas, sed spiritualis multò iucundior; quæ si tuo animo infederit, teque non aliorum seruum, sed fratrem (sicut te vera esse persuaserit, facile tibi erit ipsorum iucunditati consulere, & in omnibus irreprehensibiliter & suauiter ministrare, Tan-

Matth.
25. 40.

Adem diligenter famulaberis si præmium tibi paratum aspicias. Nam principum huius mundi famuli eo maiori diligentia & sollicitudine famulantur, quo maiori mercede sunt cumulandi. Tu verò non mercedem temporalem, sed æternam; non aurum aut argentum, sed Dei ipsius conspectum & possessionem expectas. Absurdum autem erit tam eximium præmiū ob operā negligenter facta, deposcere, & propter obsequia ex animo tristi, & iracundo, & querulo oblata sanctorum mercedem expectare. Christi munus, o frater, tibi demandatum est, qui de se dixit: Ego in medio vestrum sum, sicut qui ministrat, & filius hominis non venit ministrari, sed ministrare.] Non debes autem deignari seruire fratribus, quorum Dominus omnium se ministrum vocat, nec eius munus negligenter obire. Huius meditationis virtute tactus Sanctus Hermānus, alio nomine Ioseph dictus, tanta celeritate & voluntate fratribus seruebat, ac si rem honorificentissimam actione præstaret, de quo hæc scripta sunt: Tanti ergo Domini seruientis seruis suis formam se gerere humilis frater noster seruientis fratribus suis temper in corde gerebat, vnde tanta se sentit alacritate affici, ut quotiescumque tale fratribus ministerium exhiberet, non se ire, aut currere, sed potius voltare putaret, animi alacritate in corpus se effundente.] Hæc author vitæ eius: qui & statim sic in fratres superbe vel negligenter seruientes inuehitur. Magna distantia beati fratris huius à plerisque fratribus, qui vel superbia tumidi, vel aedia pressi, nec spirituali eriguntur lætitia, nec humilitate inclinantur, ut Deo ministrent in fratribus, & fratribus propter Deum. Dicant hoc exemplo non solum sine murmure, verum etiam humiliter & alacriter fratribus inservire, discant glorificare Deum & Dominum Iesum, cuius ministrantis formam corpore & animo repræsentant. Hæc igitur sit forma obsequij tui, Christus Iesus pro te, pro omnibusque ministrans: hoc exemplar laborum tuorum, ut quietus in tua vocatione viuas, & perfecte munus tuum expleas, & ut ex labore ad requiem, ex obsequio ad regnum, & ex humilitate ad gloriam peruenias.

Lucæ 22.
27.
Matth.
20. 28.

Sup. in
vita e.
ius, 10. 7.

De conscientie examine ante prandium.

CAPVT XIV.

A Primo signo vsque ad secundum, quo ad consuetam refectionem pulsatur, quadans horæ elabitur ex consuetudine, in quo, (ut supra ex Bonauentura didicimus) conscientie examini vacandum est. Huius verò examinis tum necessitatem, tum utilitates multiplices, ac tandem illud faciendi rationem exponemus paulò post, cum de examine ante cubitum faciendo scribemus. Vtriusque enim eadem omnino ratio est, aut potius vnum atque idem examen est, bis in die ad maiorem conscientie puritatem acquirendam repetitum. Nam sicut linteam eo mundius est, quo frequentius eluitur: sic conscientia eo purior est, quo frequentius examinatione mundatur: est tamen magnum lintei conscientieque discrimen: linteolum namque quo magis lauat, magis deteritur: conscientia quo frequentius & melius aqua examinis compunctionisque mundatur, eò recentior & robustior efficitur. Merito ergo ait prædictus Doctor: Sæpiissime discute te ipsum, & considera statum mentis, & corporis, quid delit, quid proficiat, quid impediatur profectū, & quomodo

Bonauent.
in regim.
mor. 1. 5.

Bonauent.
de in
form. as.
ut. p. 2.
c. 13.

illi

De Vita
Tom.

illi obuietur, declinando, vel resistendo, aut regendo, aut tolerando.]

Ne tamen alicui molesta videatur tam crebra examenum repetitio, addam sententia huius sancti Doctoris, aliorum Patrum documenta de hac eadem re ab ipsis prolata, ut hanc repetitionem examenum semel ex professo summè necessariam sciamus, & aures ad id, quod infra sumus de examine nocturno dicturi, utcumque paremus. Dorotheus rerum spiritualium magister peritissimus sic ait: Docuerunt enim sæpe nos maiores nostri, quo pacto purgemus nos ipsos per singulos dies, ut scilicet ad vespem perscrutemur nobiscum, quomodo transactam diem exegerimus, & rursum manè quomodo noctem: & sic poenitentiam agamus apud Deum, ut par est, in quo peccasse nos deprehenderimus. Sanè cum admodum delinquamus, peccemusque, obliuiscamurque delicta & peccata nostra: opus esset nobis in horas cura diligenti, & examinatione, quo pacto scilicet ambulemus id momenti & temporis, & in quo deliquissemus. Deberetque vnusquisque nostrum à seipso tanquam iudex rationem cuiuslibet facti extorquere, & dicere: Vt, quid loquutus sum infelix, quæ fratrem meum morderent & carperent: Vt quid fratrem aliquid facientem iudicauit? Vt quid Deum contempsit? Vt quid murmurauit, & obloquutus de ipso sum? Cur coquum increpauit? Cur pudore illum affecit? Cur ego imprudentissimus in meipso obmurmurauit, quod cibaria non bene decoxisset, artificiosè curasset? Dixit mihi ceremoniarum princeps, vel quibus alius fratrum verbum, nec ferre potui, aut statim aduersus illum loquutus sum verbum. Sic per singulos dies agendum nobis esset, discutiendum & cognoscendum, quo pacto ambulemus. Debet item quis à se exigere, ut noctem transierit, si videlicet & cum diligentia, & promptitudine ad vigilias surrexerit, si neglexit respondere excubitori, si contra ipsum in aliquo obmurmurauit.

Et Dionysius Richelius monachum instruens, sic ait: Manè inquirat, quemadmodum nocturnum tempus exegerit, qua alacritate diuina perfoluerit: & item qualiter instantem diem fructuosè decurrit, sapienter instituat. Denique vespere contuendum, quomodo dies ipse defluxit, quid agendorum omisium, quid etiam omittendorum commissum, quid profecerit, quantumcumque proficere potuerit, sed neglexit: atque aduenienti se nocti præparet. Hoc utique modo Arsenium vixisse agnouimus. Et scimus, quia si quæ ita se instituens ordinet, ibi continuo de virtute in virtutem, videbitque in super Deum Deorum in Sion.

Bernardus tandem, si verba eius aptè considerentur, rem hanc vehementius exaggerat: sic enim scribit: Scrutemur (iuxta Prophetam) vias nostras,] & studia nostra, & in eo se quisque iudicet profecisse, non cum inuenerit quod reprehendat, sed, cum quod non inuenerit, reprehendat. Tunc te non frustra scrutatus es, si rursum opus esse scrutatio aduertisti, & toties non te fecellit inquisitio tua, quoties iterandam putaueris.] Ita igitur & nos cum istis Patribus sentiamus, & conscientia examen manè & vespere non molestum, sed gratum, non superfluum, sed omnino necessarium putemus.

At examinis meridiani (de quo nunc loquimur) acerrimus hostis est externa occupatio, quæ in illam horam, in qua sæculares nos adeunt, solet incidere. Tu, ne vilitate huius examinis careas, & præstantissimam exercitationem spirituales prætermittas, occupationem non necessariam, aut quæ in aliud tempus differri possit, tunc incidentem constanter

A abscinde: necessariam verò, & à qua declinare non possis, ita suscipito, ut apud te statuas examen illud non omittere, sed proxima hora, aut cum primitum potueris, acquirere.

De comestione, sive prandio.

CAPVT XV.

REFECTIONIS hora (viros spirituales alloquor) non paucis, nec leuibus periculis circumuallata est, in qua solemus cibi voluptate trahi, minus recta intentione delinquere, ventrem alimentis non necessariis onerare, & eo ipso mentem obtundere. Quare hoc opus si quod aliud, magna circumspectione eget, ne dum corpus ad animæ salutem reficimus, animæ decorem & honestatem amittamus. Colligam ergo breuiter quæ de hac re viri spirituales tradunt, ut tu ea sedulo attentèque custodiens, ita necessitati corporis satisfacias, ut simul animæ virtutes ac merita promoueas. Dato signo, statim nulla interiecta mora ab examine surgas, & decenter ac sine festinatione ad triclinium commune procedas. Nunquam enim sano existenti, & absque manifesta necessitate soli, & extra commune refectorium, tibi comedendum est: sed pars sanctæ congregationis effectus, non segregatus ab aliis, ac si tui iuris esses, sed simul cum illis, tibi appositis cibis utaris. Semper, inquit Thomas à Campis, ad commune refectorium vadas, quia ibi maior animæ fructus, & puriori inde conscientia cum gratiarum actione prandio facto resurges. Ibi cum debita mensura, cum maiori disciplina necessitas sumitur natura, & superflua refecantur. Ibi susurrata nullo tenus audiuntur, sed verbum Dei sine murmure, cum silentio pertractatur. Qui autem in priuato libenter comedunt, necessitate non cogente, aut disciplinam fugiunt, aut gula vincuntur.]

Dum igitur ad triclinium vadis, cogita an sis consueta refectio dignus, an aptus cum sanctis ad mensam accumbere, qui tot defectus & culpas in examine cognitas admisisti, qui tam tepidè & negligenter vixisti, qui in tot rebus à perfectionis itinere deuiasti. Intentionem tuam ad Deum dirige, & constitue apud teipsum: quia non ad voluptatem, sed ad necessitatem, & ut voluntati Domini te subdas, qui voluit homines alimenti indigos facere, & pro eius amore, ac ut vires ad curandam perfectionem habeas, utque proximis seruire possis, debes panem & alia apponenda manducare. Ac de hoc aliquam breuem precepcionem interius fundes, qua à Domino gratiam postules, ut hac rectissima & sincerissima intentione manduces. Sicque illud Pauli mandatum implebis: Siue manducatis, siue bibitis, siue aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite.] Vnde Augustinus: Si quod manducas & bibis, ad refectioem corporis sumis, reparationemque membrorum, gratias agens ei qui tibi præbuit mortali & fragili ista supplementorum solatia: & cibus tuus & potus tuus laudat Deum.] Quod si Deum laudat manducatio tua, in laudem ac gloriam Dei manifestè recidit.

Postquam ad locum refectioem paratum veneris, sta in loco tuo, non indecenter inclinatus, non mensæ, aut parietis ad hærens, non ingrediens, aut venientes circumspiciens, sed demissis in terram luminibus, consuetam benedictionem expectans. Attentè, deuotè, & clara voce aut mensam benedices, si tibi in-

cumbat,

Dorotheo de c. 11.

Diom. Richel. li. 1. de vita solit. art. 24.

Bern. ser. 58. in Cant. Threnor. 63. 40.

Thom. à Camp. li. 2. de discipl. clau. str. 1. 6.

1. Cor. 10. 30.

Aug. ad Pjal. 146.